

برنامه های تحقیقی-ترویجی و انتقال اطلاعات دستاوردهای تحقیقاتی در امنیت غذایی و پایداری معیشت بهره برداران در ایران

هرمز اسدی^۱، احمدرضا کوچکی^۲

^۱ دانشجوی دکترای اقتصاد کشاورزی و عضو هیات علمی دفتر پژوهش های اقتصادی-اجتماعی موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر، کرج، ^۲ عضو هیات تحقیقات غلات، موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر کرج

هدف بررسی شاخصهای زراعی گندم آبی در آزمایشات، تعیین میزان همبستگی بین متغیرهای زراعی، بررسی عوامل موثر بر عملکرد محصول و برآورد رشد بهره وری ارقام در آزمایشات تحقیقی-ترویجی کشور در سطح زارعین بود. اطلاعات، از اجرای آزمایشات در مزارع زارعین در برنامه های مشترک تحقیقات و ترویج در استانهای مختلف جمع آوری گردید. جهت دستیابی به اهداف فوق از تحلیل های توصیفی، ضریب همبستگی و فرمول رشد استفاده گردید. بر اساس نتایج، میانگین عملکرد ارقام گندم آبی شاهد و لاینها در آزمایشات بترتیب ۵۳۰۶/۱ و ۵۳۰۵/۷ کیلوگرم در هکتار بود. میانگین تعداد روزها از کاشت تا سنبله رفتن و رسیدن، ارتفاع بوته (سانتی متر) و وزن هزاردانه (گرم) برای ارقام گندم شاهد بترتیب ۱۳۵/۳، ۱۶۴/۴، ۱۰۱/۵ و ۳۷/۶ و برای لاینهای گندم بترتیب ۱۳۵/۲، ۱۶۴، ۹۰/۲ و ۳۰/۳ برآورد شد. ضریب همبستگی بین تعداد روزهای کاشت تا سنبله رفتن و تعداد روزهای کاشت تا رسیدن ۰/۶۶ بوده و بیشترین مقدار می باشد و در بقیه موارد ضریب همبستگی کمتر از این میزان می باشد. بر اساس برآورد تابع، برای ارقام گندم آبی شاهد شاخص زراعی وزن هزاردانه بر اساس آماره t دارای اثر مثبت و معنی دار بر عملکرد داشته است. تعداد روزهای کاشت تا رسیدن دارای اثر مثبت و معنی داری (۸۱/۱٪) بر عملکرد داشت. شاخص های زراعی تحت آزمایش در مدل ارقام گندم شاهد توانسته است ۵۸٪ تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهد. تابع لاینهای گندم نشان داد وزن هزاردانه دارای اثر مثبت و معنی دار بر عملکرد است. شاخصهای زراعی در این مدل توانسته است ۵۷٪ از تغییرات متغیر وابسته عملکرد را توجیه نماید. در شهرستان نظرآباد کرج، رشد بهره وری در تولید لاینهای جدید MS-87-16، WS-87-15، WS-87-16 نسبت به رقم شاهد پیشتاز به ترتیب ۶/۱٪، ۳۲/۹٪، ۲۵/۱٪ و ۱/۲٪، در اردبیل، رشد بهره وری در تولید لاین جدید C-87-11 نسبت به ارقام شاهد گاسکوژن، اروم و میهن به ترتیب ۱۵٪، ۱۷/۹٪ و ۹/۵٪، در فارس، رشد بهره وری در تولید لاین جدید C-85-3 نسبت به ارقام شاهد الوند، زارع و پیشگام به ترتیب ۶/۴٪، ۳/۸٪ و ۱/۵٪، در خراسان رضوی، رشد بهره وری در تولید لاین های جدید C-87-11، C-87-18، C-87-12، C-87-13 نسبت به رقم شاهد میهن به ترتیب ۱۰/۸٪، ۵/۸٪، ۱۷/۶٪ و ۵/۷٪ می باشد.

واژه های کلیدی: گندم آبی، پایداری، تابع تولید، رشد بهره وری، آزمایشات تحقیقی-ترویجی.